

HYVINVOINTIA JA OSALLISUUTTA V

TURVALLISUUSSUUNNITELMA JA TURVALLISUUSPROSESSIT
OPISTOSSA 1.10.2021 BRITA SOMERKOSKI, KT

TURVALLISUUSKULTTUURI

PYSYVÄ → ARVOT JA USKOMUKSET

MUUTTUVA → TOIMINTA

TALK AND WALK

MILLAINEN TURVALLISUUSKULTTUURI?

patologinen

”Kuka välittää, kunhan emme jää kiinni”.

reaktiivinen

”turvallisuus on tärkeää; toimimme, jos jotain tapahtuu.”

laskennallinen

”meillä on toimiva järjestelmä turvallisuuden takaamiseksi”

ennakoiva

”pyrimme puuttumaan poikkeamiin ennen kuin niitä tapahuu”

lisääntyvä

”toimimme siten, että ympäristö on koko ajan terveellinen ja turvallinen”

Parkera, Matthew Lawrie & Hudson (2005).

TURVALLISUUSKULTTUURI

REAKTIIVINEN VAI PROAKTIIVINEN ?

YKSILÖLLINEN VAI YHTEISÖLLINEN?

SATTUMANVARAINEN VAI SYSTEMAATTINEN?

HENKILÖSIDONNAINEN VAI YLEINEN?

SÄÄNTÖPOHJAINEN VAI RISKIPERUSTEINEN?

STAATTINEN VAI DYNAAMINEN ?

TIEDOLLINEN VAI TOIMINNALLINEN?

ULKOISTAVA VAI OMISTAVA?

JOHDETTU VAI TILANNESIDONNAINEN?

PELASTUSSUUNNITELMAN LUETTAVUUS JA TOIMIJALÄHTÖISYYS

- 1.** pelastussuunnitelma rehtorin turvallisuuskäsikirjana ja turvallisuusjohtamisen välineenä kehitystyössä (→palotarkastus)
- 2.** pelastussuunnitelma opettajien, sijaisten ja muun henkilökunnan toimintakäsikirjana

3. pelastussuunnitelma opiskelijoiden toimintaa ohjaamassa

PELASTUSSUUNNITELMA

Sisältö

- Vaarojen ja riskien arviointi
- Tilojen turvallisuusjärjestelyt
- Asukkaiden ja toimijoiden ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja vaaratilanteissa toimimiseksi
- Mahdolliset muut omaan varautumiseen liittyvät toimenpiteet
- Myös tilojen käyttötavan muutos ja poikkeusolot

Siis: RISKIT – TILOJEN TURVALLISUUS - TURVALLISUUSOHJEET

(pelastuslaki (379/2011) 15 §1 ja 2)

RISKIESIMERKKEJÄ

- **TULIPALOT, TUHOPOLTOT**
- **RIKOKSET**
- **VESIVAHINGOT**
- **TAPATURMAT**
- **SÄÄN JA LUONNONILMIÖIDEN AIHEUTTAMAT RISKIT**
- **KIINTEISTÖTEKNIIKAN HÄIRIÖTILANTEET**
- **LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ TAPAHTUVAT ONNETTOMUUDET**
- **SUURONNETTOMUUDET, YHTEISKUNNAN LAAJAT**
- **HÄIRIÖTILANTEET JA POIKKEUSOLOT**

PELASTUSSUUNNITELMA / TURVALLISUUSSUUNNITELMA

**LAKISÄÄTEINEN PELASTUSSUUNNITELMA PELASTUSLAISSA (379/2011) JA
VALTIONEUVOSTON ASETUS PELASTUSTOIMESTA (407/2011) 1 - 3§**

- EHKÄISTÄÄN TULIPALOT**
- VARAUDUTAAN SUOJAAMISEEN VAARATILANTEISSA**
- VARAUDUTAAN TULIPALON SAMMUTTAMISEEN**
- HELPOTETAAN PELASTUSTILANNETTA**

KENELLE?

- ONNETTOMUUS- JA VAHINKOVAARAT TIEDOSTETAAN JA SELVITETÄÄN**

TYÖYHTEISÖN ON ITSE TUNNISTETTAVA RISKIT, JOTTA NIIHIN VOIDAAN VARAUTUA

- **Kanna vastuu, mutta jaa tehtävät**
- **Kerro, että arvostat riskien näkyväksi tekemistä**
- **Kerro, että myös omien virheiden kuvaaminen on tärkeää**
- **Kokoa ympärillesi ryhmä, joka auttaa sinua riskien havainnoinnissa**
- **Selvitä, ketkä ovat sinun oppilaitoksesi sidosryhmiä**

OPISTON RISKIEN ARVIOIMINEN - TULIPALOTILANNE

- rakennuksen koko, sijainti, ihmisten lukumäärä
- tulipalon syttymissyiden arviointi
- henkilöt, jotka eivät pysty itse poistumaan hätätilanteessa
- henkilöt, jotka voivat auttaa muita hätätilanteessa
- yhteistyö toimijoiden kesken
- yhteinen harjoittelu

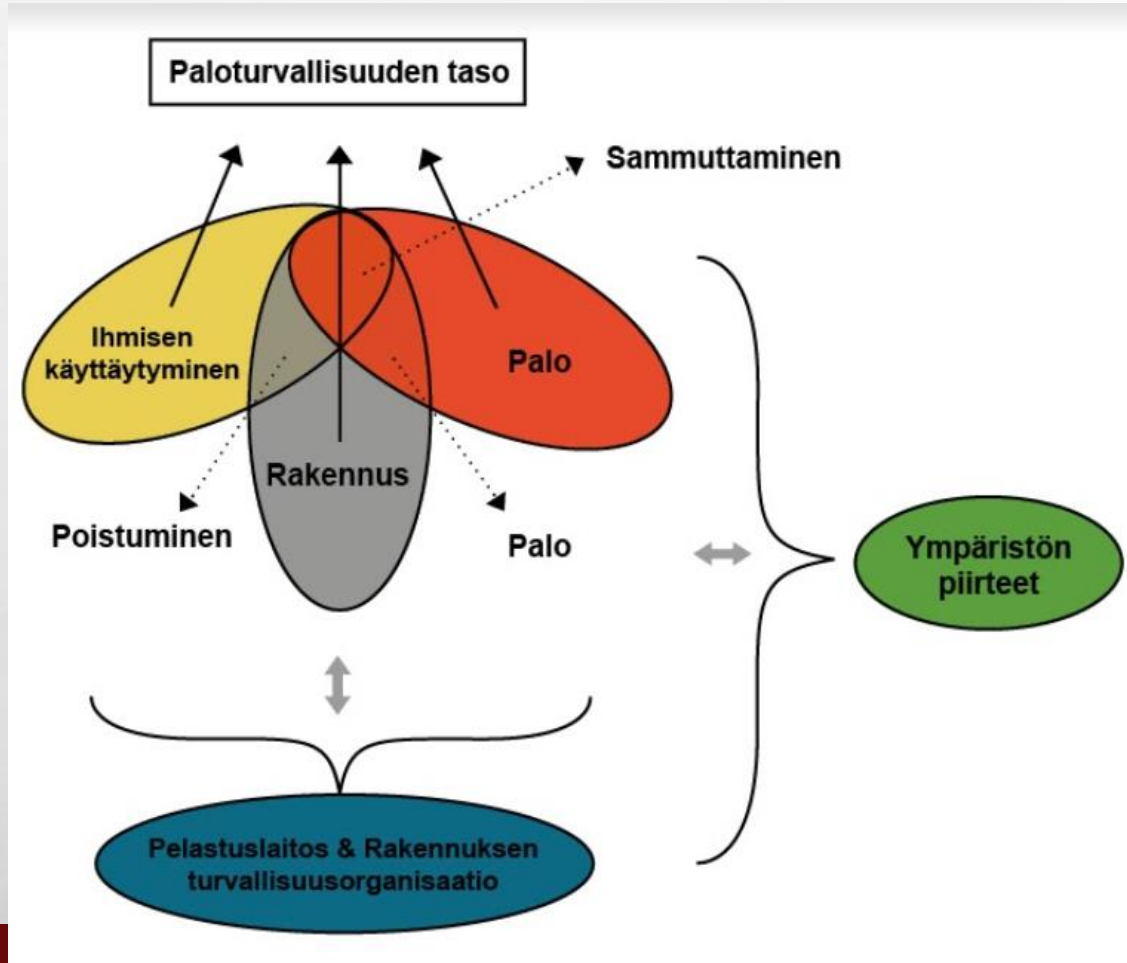
POA

- [HTTPS://VIDEO.LAUREA.FI/MEDIA/POA/0_HS_ OZUIV8](https://video.laurea.fi/media/poa/0_hs_ozuiv8)

Lähde: Somerkoski, B. (toim.) (2019). Rakennusten paloturvallisuus

Tapahtuman todennäköisyys	Tapahtuman seuraukset		
	Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Epätodennäköinen	Merkityksetön riski	Vähäinen riski	Kohtalainen riski
Mahdollinen	Vähäinen riski	Kohtalainen riski	Merkittävä riski
Todennäköinen	Kohtalainen riski	Merkittävä riski	Sietämätön riski

HAVAITTU EPÄKOHTA	PAHIN MAHDOLLINEN SEURAUUS	RISKIN SUURUUS	KEHITYSTOIMENPIDE	SUORITTAJA JA AIKATAULU	SUORITETTU (PVM.)

PALOTURVALLINEN OPISTO?

IHMISET

RAKENNUS

TULIPALO

YMPÄRISTÖ

TURVALLISUUSTOIMIJAT

TILOJEN TARKASTUSLISTAT: KUNNOSSA - KORJATTAVAA

Liikuntasalin turvallisuus

Liikuntasalin turvallisuus tarkistetaan vuosittain xx.xx. mennessä.
Muokkaa lista kuhunkin opetustilaan sopivaksi.

	Kunnossa	Korjattavaa
Ilmanvaihto/lämpötila opetukseen sopiva		
Valaistus on riittävä ja valaisimet ehjät		
Lattia on ehjä, puhdas ja turvallinen		
Puolapuut, kiipeilyköysistö ja rengasnarut ovat ehjät		
Koripallotelineet ja muut käsin/sähköisesti ohjattavat salivarusteet ovat kunnossa		
Väliverhot kunnossa ja ne tarkastetaan järjestelmällisesti vuosittain		
Seinälinjalla ei ole törmäysvaaran aiheuttavia ulokkeita tai niissä on pehmusteet tms.		
Sähkölaitteet suojattu (myös turvalaitteet, esim. poistumisvalot, paloilmoinpainikkeet, paloilmaisimet)		
Liikuntavälineiden varastointi kunnossa, niitä ei varastoida liikuntasalissa		
Liikuntavälineiden kunnan seurannalle on nimetty vastuhenkilö		
Tilassa soveltuva (jauhe/neste) käsिसammutin (jos yli 200m ²)		
27A144B ja opaste, muutoin opastus lähimmälle sammuttimelle		
Sammutin oven takana -opasteella. (Merkintöjen riittävyys, jos sali jaettavissa verhoilla tms.)		
Näyttämöllä sammutuspeite (120 *180cm) seinään kiinnitettynä		

lähde:

<https://sites.utu.fi/optuke/materiaalit>

PELASTUSSUUNNITELMASSA NÄMÄ:

- **POISTUMISREITIT, PALO-OSASTOINTI**
- **TEKNISET JÄRJESTELMÄT**
- **KIINTEISTÖTEKNIIKAN TOIMINTA, PÄÄKESKUKSET JA SULUT**
- **HANKITUT VARUSTEET**
- **JÄRJESTELYT PELASTUSTOIMINNAN HELPOTTAMISEKSI**
- **POISTUMISKARTAT**

TURVALLINEN TOIMINTA – TEHTÄVIEN JAKAMINEN

PELASTUSSUUNNITELMAAN ON KIRJATTAVA

- **KUKA TEKEE?**
- **MITÄ TEKEE?**
- **MILLOIN TAI KUINKA USEIN TEKEE?**
- **MITEN TOIMENPITEET DOKUMENTOIDAAN?**
- **MITEN ASIAA VALVOTAAN?**

TILOJEN KÄYTTÄJÄT

- turvallisuudesta vastaavat henkilöt: johtaja, rehtori, turvallisuuspäällikkö, turvallisuusvastaavat
- työntekijät, lapset, opiskelijat
- kiinteistönhoitaja, talonmies
- satunnaiset vierailijat, majoittujat ja kausityöntekijät
- tilojen iltakäyttäjät tai tapahtumien järjestäjät

TAVANOMAISESTA POIKKEAVA TILOJEN KÄYTTÖ

- **MITKÄ OVAT ERI TILOJEN MAKSIMIHENKILÖMÄÄRÄT?**
- **MILLAISISTA TAPAHTUMISTA ON TEHTÄVÄ ILMOITUS?**
- **MITÄ POIKKEAVIA TURVALLISUUSJÄRJESTELYJÄ ON** (esimerkiksi pysäköinti), **jotta tiloja voidaan käyttää turvallisesti?**

→ Entä remontit - kattotyöt, puutarhan tai pihan muokkaustyöt – muuttuneet ajojärjestelyt, putoavat tavarat, henkilösuojaus, melu, tiedottaminen

→ Entä yhteiset toimintatavat eli jaetut menettelyt

MIKÄ SIINÄ PELASTUSSUUNNITELMASSA ON VIKANA, KUN KUKAAN EI LUE SITÄ?

- liian paljon asiaa
- liian vaikeaa asiaa
- väärää asioita
- väärällä tavalla kerrottuja
- väärässä paikassa
- harvoin esillä
- liian hieno
- liian vanha
- liian tylsä

POIKKEUSOLOT, KUN VALTAKUNNASSA:

- aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila
- huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista
- väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat
- erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
- vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.valmiuslaki 1552/2011

TULOSSA: VIRPA – VIRTUAALISTA PALOTURVALLISUUTTA
MOBIILIPELI JULKAISTAAN KEVÄÄLLÄ 2021
LADATTAVISSA ILMAISEKSI

	Exit -merkki	300
	Kokoontumispaikka -merkki	15
	Sammutin -merkki	115
	Palohälytin -merkki	98
	Palokello -merkki	41
	Defibrilaattori -merkki	63

**UUSI TURVALLISUUSMATERIAALI OPPILAITOKSIIN
– KATSO MYÖS KIELIVERSIOT**

[HTTPS://FI.BFIRESAFEATSCHOOL.EU/](https://fi.bfiresafeatschool.eu/)

TARKASTUSLISTAT PÄIVÄKOTEIHIN - SOVELLA

Hyödynnä toki myös tyhjät listat kehysin!

- [HTTPS://SITES.UTU.FI/KIDISAFE/MATERIAALIT/](https://sites.utu.fi/kidisafe/materiaalit/)

KATSO MYÖS NÄMÄ:

[HTTPS://SITES.UTU.FI/OPTUKE/MATERIAALIT/](https://sites.utu.fi/optuke/materiaalit/)

VARHAISKASVATUKSEN TURVALLISUUDEN TARKASTUSLISTAT

Päiväys _____
Tarkastaja _____
Ilmoitettu turvallisuuspoikkeamista (päiväys) _____
Alekirjoitus _____

Keittiön /Siivouksen tilat

Tarkastettava asia	kunnossa	korjattavaa	Huomioita
Tilassa on vuoden sisällä päivitetty luettelo käytössä olevista kemikaaleista.			
Tilassa on kemikaalien käytön turvallisuustiedotteet.			
Kemikaalit säilytetään lukitussa kaapissa tai glassa.			
Kemikaaleja säilytetään kaapissa/tilassa on turvallisuusmerkit, esimerkiksi turvakiloi.			
Kemikaalit ovat aluperäisissä astioissaan, joissa on valmistajan kaupan nimi tai muu nimiys sekä varoituserkinnit.			
Liuosten ja liemennesten nimkeillä säilytysastioihin.			
Jätekemikaalien käsittely on asiantuntijalta.			
Lieden virta katkaistaan turvakytkimestä.			
Lieden päällä ei säilytetä tavaroita.			
Tilassa on sammutuspeite.			
Tilassa on käsiaammutin.			
Tilassa toimivat ovat harjoitelleet alkusammuttamista.			

KÄYTÄNNÖN HARJOITUS: KUVAREFLEKTIO

- harjoitelkaa havainnoimaan turvallisuutta
- kuvatkaa riskejä, turvattomuutta, poikkeamia
- kuvatkaa yhteisöllisyyttä edistäviä tilanteita, ihmisiä, paikkoja
- antakaa ryhmän keskustella kuvaamisprosessin aikana – perustelut sille, miksi juuri tämä kuva on mukana, minkä turvallisuuteen liittyvän asian kuva välittää
- toteutumistapa on vapaa
- kuvia on hyvä olla vähintään viisi kappaletta

LISÄTIETOJA JA YHTEYDENOTOT

- **BRITA SOMERKOSKI** BRITA.SOMERKOSKI@UTU.FI

